

Opleidingsbrochure

Professionaliserings- traject maatschappelijk werk in het OCMW

vvsg

Inleiding

Dit meerdaagse opleidingstraject is ontworpen om jou te versterken als OCMW-professional. Tijdens de opleiding worden uiteenlopende en relevante thema's behandeld, zoals het juridische kader, sociaal onderzoek, beroepsgeheim, digitale inclusie, diversiteit, armoedebestrijding en de beschikbare handelingsruimte.

Of je nu een startende maatschappelijk werker bent of al ervaring hebt binnen het OCMW en je vaardigheden verder wilt ontwikkelen, dit traject biedt een uitgebreid lessenkpakket. Dit wordt aangevuld met praktijkgerichte training-on-the-job, waarbij de opleiding gespreid is over meerdere maanden.

De VVSG organiseert dit meerdaags aanbod met de steun van de Vlaamse Overheid.

INHOUD

Vooraf	3
Wat kan je al doen?	3
Het traject	4
Wat ga je leren?	4
Opbouw en werkwijze.....	5
De mentor.....	6
Zelfstudie	6
Lessenreeks	6
Opdrachten.....	9
Praktisch	10
Waar en wanneer	10
Deelnameprijs.....	11
Contactgegevens.....	11

Vooraf

Wat kan je al doen?

Ben je ingeschreven in het traject? Dan kan je in januari of september starten met de lessen en opdrachten! In afwachting van de start verwachten we dat je de stoomcursus voor startende sociaal werkers bekijkt.

Het traject

Wat ga je leren?

In dit traject ga je je ontwikkelen in de methodieken van maatschappelijk werk in het OCMW. Je versterkt jezelf tot een ethisch bewuste sociale professional die kan omgaan met mensen in kwetsbare posities. Je wordt een handelingsbekwame samenwerker op de eerste lijn die zich opstelt als bruggenbouwer tussen samenleving en individu.

Dit zijn de skills je allemaal verworven zal hebben aan het einde van het traject:

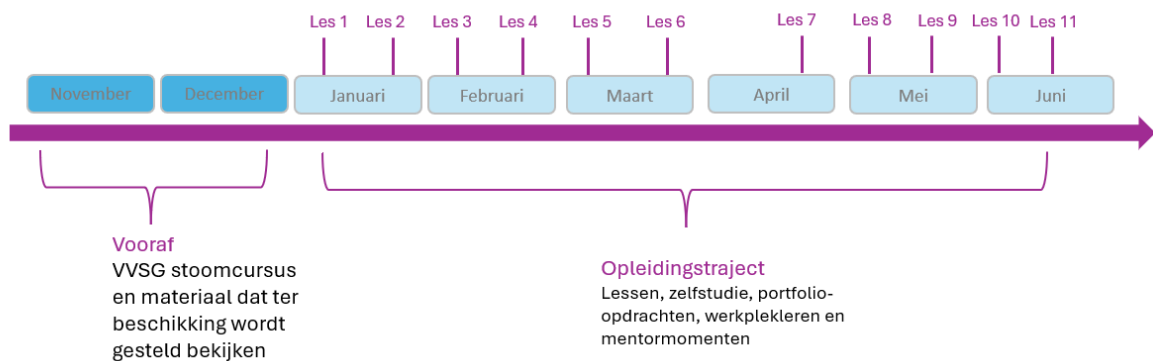
- Je begrijpt het belang van de ontwikkeling van de welvaartstaat en de principes die het vormgeven, voor het werken in een OCMW-context.
- Je weet hoe lokaal sociaal beleid vorm krijgt.
- Je kan passend basisreglementering en instrumenten van sociale zekerheid en sociale bijstand hanteren.
- Je weet hoe mensenrechten en sociale grondrechten in relatie staan tot het werk van sociaal werker als mensenrechtenberoep.
- Je kan actuele maatschappelijke uitdagingen identificeren en inschatten in de context en in functie van maatschappelijk werk in het OCMW.
- Je kan de schaarste theorie toepassen in de analyse en benadering van een cliëntsituatie.
- Je (h)erkent en herinterpreteert het handelen van de cliënt (en diens context) vanuit een armoede- en mensenrechtenperspectief.
- Je weet de drempels in het eigen functioneren en dat van anderen te identificeren en maakt deze in het team bespreekbaar.
- Je handelt met oog op digitale inclusie en hanteert bewust passende strategieën in communicatie en dienstverlening.
- Je gaat inclusieve relaties aan vanuit menswaardigheid en met respect voor de persoon en zoekt naar oplossingen bij taalbarrières.
- Je kent de deontologische voorschriften, het beroepsgeheim en ethische grondhouding van het sociaal werk in het omgaan met vertrouwelijke informatie en past ze consequent toe.
- Je past het driewereldenkader toe om handelingsruimte open te houden en/ of te verruimen.
- Je hanteert de juiste juridische basis bij de verschillende stappen van het sociaal onderzoek.
- Je kan een begeleidingsplan/GPMI opmaken, met oog op het realiseren van samen onderhandelde doelstellingen in samenspraak met de cliënt.
- Je kan thema's uit cases identificeren waarrond gepolitiseerd kan worden.
- Je kan constructief samenwerken in een teamcontext en draagt bij aan de opdracht van de sociale dienst; rekening houdende met het specifiek mandaat als maatschappelijk werker.
- Je kan werken op de spanning tussen emancipatie en controle.
- Je kent tools in functie van omgaan met stress en hoge werkdruk en hanteert principes van zelfzorg en open communicatie daarover.

- Je bent bekwaam in het werken met de geëigende methodiek van het maatschappelijk werk en de daartoe beschikbare instrumenten.

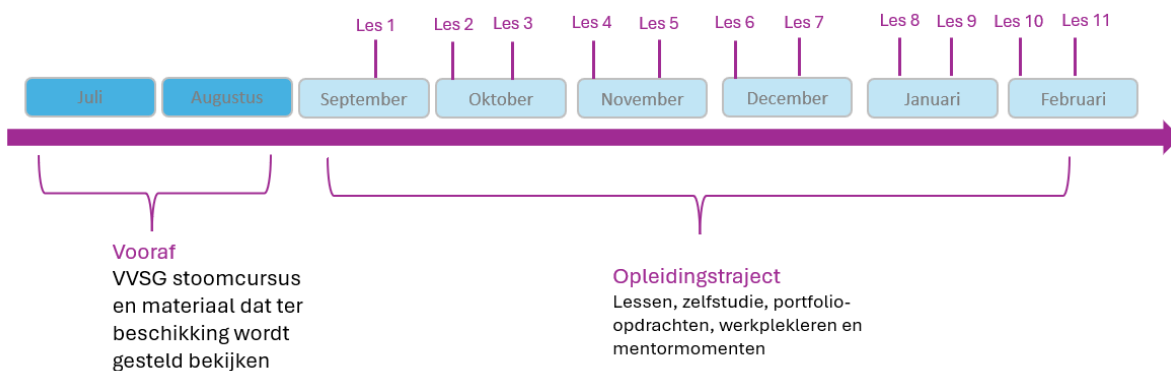
Opbouw en werkwijze

De opleiding bestaat uit elf lesdagen gespreid over zes maanden. Tijdens elke les zoomen we in op een specifiek thema en krijg je praktijkgerichte informatie en oefeningen. Bij elke les hoort een portfolio-opdracht waarop je feedback krijgt van de lesgever. Naast de lesdagen en portfolio-opdrachten, krijg je zelfstudiemateriaal aangereikt en ga je in de praktijk aan de slag in de vorm van werkpleklers.

Traject dat start in januari 2025:

Traject dat start in september 2025:

De tijdinvestering van het traject ziet er als volgt uit:

- Elf lesdagen van telkens zes uur
- Een zelfstudiepakket van zes uur per les
- Portfolio-opdrachten van telkens vier uur per les

- Werkplekleren-opdracht van telkens zestien uur per les. Binnen deze zestien uren vallen de werktijd, de verwerking en de contactmomenten met de mentor (dit kan gekoppeld worden aan de verwerking in een potfolio-opdracht, dat hangt af van de lesgever die dag).

Het materiaal wordt beschikbaar gesteld via het teams-kanaal van de opleiding, waar je toegang tot krijgt voor aanvang van de lessen. Bij het inschrijven zal je een mentor moeten opgeven. Dit is een collega die jouw aanspreekpunt kan zijn tijdens het traject en klankbord kan zijn bij de opdrachten en het werkplekleren. Voorafgaand aan de opleiding zal deze mentor een mentoropleiding van een halve dag moeten volgen om jou optimaal te kunnen ondersteunen.

De mentor

Bij de inschrijving zal je een mentor moeten opgeven. Aan het einde van de inschrijving verschijnt op je scherm een samenvatting. Onderaan deze pagina, geef je in het vakje 'opmerking' de naam en e-mailadres van je mentor op.

Wat is het profiel van jouw mentor? We zoeken een collega:

- met minstens drie jaar ervaring als sociaal werker op een OCMW
- die een omgeving kan creëren waarin je op een veilige manier kan leren.
- die betrokken, toegankelijk en enthousiast is om jouw mentor te zijn.

Je mentor is jouw aanspreekpunt en vertrouwenspersoon tijdens het traject. Deze zal jouw klankbord zijn bij de opdrachten in het werkplekleren, je helpen reflecteren en je ondersteunen bij het omzetten van leerinzichten naar de praktijk.

Het is niet de rol van je mentor om je in te werken. Daarvoor hou je je aan de bestaande OCMW-procedures. Leest bijvoorbeeld het diensthoofd nu de sociale verslagen na? Dan behoud je mentor ook deze procedures.

Voordat je mentor zijn/haar/hun rol opneemt, volgt deze een halve dag opleiding. Je toekomstige mentor kan kiezen uit twee momenten. De mentoropleiding gaat niet over de inhoud van het professionaliseringstraject, maar over hoe die jou, als startende collega, kan ondersteunen.

Zelfstudie

Bij elke les krijg je zelfstudiemateriaal aangeboden. Het materiaal zal beschikbaar gesteld worden via het teams-kanaal van de opleiding. Dit kunnen artikels, websites, podcasts, schema's... zijn van topics die worden aangehaald in de les. Je bekijkt het zelfstudiemateriaal dus best al eens voordat de les begint.

Lessenreeks

Het opleidingstraject telt elf dagen verspreid over zes maanden. Hieronder vind je de inhoud van de lesdagen:

Dag 1: Juridische context van het OCMW

Je wordt ondergedompeld in de juridische wereld van de werking van een OCMW sociale dienst. Je krijgt antwoord op vragen zoals:

- Is ons OCMW bevoegd?
- Wat zijn onze opdrachten?
- Leefloon of aanvullende steun?
- Is de hulpverlening voorwaardelijk?
- ...

Lesgever: Peter Hardy, stafmedewerker OCMW wetgeving (VVSG)

Dag 2: Het OCMW in de praktijk

De dagelijkse praktijk. We staan aan de hand van casussen en persona's stil bij o.m. de berekening van bestaansmiddelen in leefloondossiers, het huisbezoek, het GPMI, het sociaal verslag en de opvolging van de cliënt.

Peter Hardy, stafmedewerker OCMW wetgeving (VVSG)

Dag 3

Voormiddag: De Valkuilen

Bevoegdheidsconflicten, rechtspraak, inspectieverslagen, ... je wordt er allemaal mee geconfronteerd in je werk. Aan de hand van praktijkvoorbeelden staan we deze voormiddag stil bij mogelijke valkuilen bij dossierbehandeling.

Lesgever: Peter Hardy, stafmedewerker OCMW wetgeving (VVSG)

Namiddag: KSZ en sociaal onderzoek

Rechtenverkenning, hoe doe je dat? In dit onderdeel van de opleiding krijg je zicht op de werking van de KSZ en het sociaal onderzoek. Aan de hand van casussen leer hoe en wanneer je de KSZ moet gebruiken maar ook hoe je een sociaal onderzoek voert.

Dag 4

Voormiddag: Werken in vertrouwen

Hoe ga je om met gevoelige en vertrouwelijke cliëntinformatie? Het beroepsgeheim zorgt ervoor dat er een vertrouwensband kan ontstaan tussen de cliënt en de sociaal werker en op basis hiervan gepaste hulp kan worden georganiseerd. Vanuit de basisregelgeving wordt gekeken naar de praktijk en krijg je antwoord op vragen zoals: Welke informatie is geheim? In hoeverre kan informatie worden gedeeld met familieleden of nabestaanden van een cliënt?

Namiddag: Digitale inclusie

Hoe vermijd je dat mensen uitgesloten raken door de digitalisering van de maatschappij? Hoe ondersteun je mensen die digitaal kwetsbaar zijn? In deze namiddagles wordt de problematiek van digitale uitsluiting onder de loep genomen. Je leert hoe je het kan herkennen en hoe je er mee om moet gaan in de praktijk.

Dag 5: Inzicht in armoede

Een 'vereniging waar armen het woord nemen' getuigt over leven in armoede, geeft uitleg over de verschillende verklaringsmodellen en laat jou stilstaan bij jouw eigen blik op armoede. We bekijken wat (meer) inzicht in armoede betekent voor jouw handelen als professional. Hoe kunnen hulpverleningsgesprekken met mensen in armoede (nog) beter?

Lesgever: Steven Van Hemelryck (De Zuidpoort vzw, vereniging waar armen het woord nemen) in duo met iemand met ervaringskennis.

Dag 6: De welvaartstaat en maatschappelijke uitdagingen

Hoe staat maatschappelijk werk en sociaal onderzoek tegen de achtergrond van een (veranderende) welvaartstaat en maatschappelijke uitdagingen? Je krijgt uitleg over het welvaartsmodel en de principes van de sociale zekerheid. Aan de hand van actuele maatschappelijke uitdagingen leer je hoe bijstand ingebed is in de lokale bestuurlijke context, als onderdeel van het sociaal beleid.

Lesgever: Annick Verstraete, lector sociaal werk aan de HOGENT

Dag 7: Sociaal werk als mensenrechtenberoep

De mensenrechten en sociale grondrechten, je wordt er dagelijks mee geconfronteerd in je werk. Je krijgt een kijk op verschillende invullingen van deze rechten vanuit het perspectief van menselijke waardigheid in een OCMW context. Je leert aan de hand van een handelingskader over mensenrechten concrete ondersteuning te bieden. Hierbij ga je ook in op praktijkvoorbeelden en actuele uitdagingen.

Lesgever: Didier Reynaert, lector sociaal werk en onderzoeker aan het EQUALITY// ResearchCollective van de HOGENT

Dag 8: Samenleven in diversiteit

We staan stil bij cultuursensitief werken en wat dat voor jouw handelen betekent. Wat maakt dat sommige mensen een OCMW-contact moeilijk vinden en hoe kan je daar mee omgaan? Je krijgt uitleg over werken met pictogrammen, tolken en vertaalapps. Je oefent gesprekstechnieken.

Dag 9: Maatschappelijke dienstverlening voor vreemdelingen

Hoe help ik een hulpvrager met een vluchtelingenachtergrond? Welke vreemdelingen hebben recht op (equivalent) leefloon? Tijdens deze les krijg je basisinformatie over het wettelijk kader. Samen met de lesgever ga je in op een aantal verblijfstatuten en bekijk je de gevolgen voor de OCMW-dienstverlening. Je leert werken met de beschikbare bronnen voor een optimale dienstverlening aan vreemdelingen.

Lesgever: Fabienne Crauwels, stafmedewerker vreemdelingenbeleid (VVSG)

Dag 10: Handelingsruimte (deel 1)

We kijken naar handelingsruimte op micro-, meso- en macroniveau. We doen dit aan de hand van het driewereldenmodel; wat speelt er objectief, subjectief en normatief? Hoe kunnen we op zoek gaan naar een nieuwe aanpak in een vastgelopen cliëntcasus?

Lesgever: Wim Wouters, docent in de opleiding sociaal werk en procesbegeleider in het expertisecentrum Zorg en Welzijn (Thomas More Hogeschool)

Dag 11: Handelingsruimte (deel 2)

Wat is politiserend werken, maar vooral hoe ga je hiermee aan de slag? Op basis van jouw voorbeelden over onrecht bouwen we stapsgewijs politiserende strategieën uit.

Lesgevers: Wim Wouters, docent in de opleiding sociaal werk en procesbegeleider in het expertisecentrum Zorg en Welzijn (Thomas More Hogeschool) en Griet Briels, stafmedewerker lokaal sociaal beleid, regie en organisatienetwerken (VVSG)

Opdrachten

Bij de lessen horen een aantal opdrachten om de leerstof te verwerken. Deze opdrachten zijn uiteenlopend van aard en niet elke lesgever volgt hierbij hetzelfde stramien.

De lesgever kondigt aan het einde van de les de opdracht aan en je dient deze in tegen de aangegeven deadline. Je krijgt feedback op je ingediende opdracht van de lesgever.

Praktisch

Waar en wanneer

Traject dat start in januari

Locatie: AP hogeschool - Inovant: Campus Lange Nieuwstraat: Lange Nieuwstraat 101, 2000 Antwerpen.

Telkens van 9u30 tot 16u30, vanaf 9u onthaal met koffie.

Dag 1: woensdag 15 januari 2025

Dag 2: woensdag 29 januari 2025

Dag 3: woensdag 12 februari 2025

Dag 4: woensdag 26 februari 2025

Dag 5: woensdag 12 maart 2025

Dag 6: woensdag 26 maart 2025

Dag 7: woensdag 23 april 2025

Dag 8: woensdag 7 mei 2025

Dag 9: woensdag 21 mei 2025

Dag 10: woensdag 4 juni 2025

Dag 11: woensdag 18 juni 2025

Traject dat start in september

Locatie: Clemenspoort: Overwale 3, 9000 Gent

Telkens van 9u30 tot 16u30, vanaf 9u onthaal met koffie.

Dag 1: woensdag 17 september 2025

Dag 2: woensdag 1 oktober 2025

Dag 3: woensdag 15 oktober 2025

Dag 4: woensdag 5 november 2025

Dag 5: woensdag 19 november 2025

Dag 6: woensdag 3 december 2025

Dag 7: woensdag 17 december 2025

Dag 8: woensdag 7 januari 2026

Dag 9: woensdag 21 januari 2026

Dag 10: woensdag 4 februari 2026

Dag 11: woensdag 11 februari 2026

Deelnameprijs

€1500 – VVSG-leden: inclusief documentatie,
lunchpauze en koffiepauze

De deelnameprijs ligt laag door subsidiemiddelen van
de Vlaamse Overheid.

Je betaalt na ontvangst van factuur.

Kosteloos annuleren is mogelijk tot 14 werkdagen voor de aanvangsdatum van de opleiding.
Daarna rekenen we de volledige deelnameprijs aan, tenzij je een geldig ziekteattest kan
voorleggen.

Ben je onverwacht verhinderd of is het te laat om te annuleren? Laat je vervangen door een
collega door een e-mail te sturen naar academie@vvsg.be.

Contactgegevens

Voor inhoudelijke vragen:

- Betty Paeps, projectmedewerker dienst Samenleven & Beleven
betty.paeps@vvsg.be GSM 0471 92 18 51

Voor praktische vragen:

- Gudrun Hellinckx, projectadviseur Kennisdeling, gudrun.hellinckx@vvsg.be
tel. 02 211 55 57

VVSG